

Előfizetési díj

Vidékre, postán:
vagy
helyben, házhoz hordva
Negyedévre . . . 1 frt. 50 kr.
Félévre . . . 3 — —
Egész évre . . . 5 — —
Megjelenik e lap hetenként
egyszer, Vasárnap.

Előfizetési pénzek el-
fogadtatnak Gallia Fülöp
könyvkereskedésében Kec-
skeméten.

KECSKEMÉTI LAPOK.

Ismeretterjesztő hetilap.

Hirdetési díjak

5 hasábos petit sor, egyszer-
hirdetésnél 5 kr.; — többszöri
vagy terjedelmes hirdetések-
nél árlengedés adatik.

A nyilttérben való közle-
mény 3 hasábos soráért 10 kr.
számíttatik.

Hirdetések elfogadtatnak Ga-
llia Fülöp könyvkereskedésében
Kecskeméten. — Hirdetések azo-
kivül fölvetetnek még M. Zeisel
hirdetési irodájában. (Pest, Király-
útea 60. sz.)

Halljuk a másik félt?

Megvagyunk győződve, hogy midőn hazánk nagy fia, a boldog emlékü báró Eötvös József, közoktatási ministerünknek magas szelleme a közös vagy felekezetenküli népiskolák eszméjét teremtette és azoknak életbeléptetését az 1868-iki 38. törvényczikk által biztosítani törekedett, egyedül csak a hon polgárainak boldogítását, a erősödését, műveltségének emelése a felekezetiéségből származó feszült- s itt-ott fölmerülő surlódás megszünt- tését, röviden: az anyagi és szellemi jól- et e elérését tartotta szemelőtt. Ezt tanúsít- ják az általa alkotott szabadelvű törvények, ezt tanúsítják ama minden oldalról özönlő üdvözlő nyilatkozatok a hírlapok hasábjain és magánkönyvekben, melyek egyhangúlag elismeréssel fogadták a nemes eszmét. Hogy a „Kecskeméti Lapok“ szintén a leghasz- nosabb és üdvösebb intézménynek tekin- tették és ismerték el a közös népiskolák eszméjét, kitűnik abból, miszerint a mult 1871-ik évi folyamának 13. és 42—52. számában folyton a közös népiskolák cél- szerűségét és szükséges voltát fejtegette, bizonyítgatta és annak életbeléptetését sür- gette.

De fájdalom, helyi viszonyaink na- gyon is kézzel foghatólag bizonyították, hogy e világon semmi sincs feltétlen jó, semmi sincs oly nemes, semmi sincs oly szent, mit a rossz akarat s a korlátlan ha- talomra vágyók törekvése párt eszközzé ne tudna alacsonyítani. Ha az 1868-iki nép- oktatási törvények lángelméjű alkotójának nemes lelkében csak egyszer is megvillant volna a sejtelen, hogy legszentebb vágyai- nak, a haza boldogításának kivételére szá- mitott művét egyes pártok vagy felekeze- tek saját önző érdekeik eszközévé akarják alacsonyítani, bizonyára megtalálta volna lángesze a gátot is, mely az ily nemtelen törekvéseknek egyszer, s mindenkorra út- ját állja. Minthogy azonban a nemes szív- ben csak nemes gondolatok fogamzhatnak, a nagy hazafinak sem juthatott eszébe tör- vényt alkotni oly vétségek ellen, melyeket elkövethetőknek soha nem hitt és a melyek fájdalom! mégis elkövették és pedig a törvényes formák köpenye alatt, a szabad- elvűséget, a jó barátságot és testvériséget folyton hangoztató kecskeméti képviselő tes- tületnek most uralkodó többsége által. Ezen többség a közös iskolák életbeléptetését két- féleképp ohajtott a kizsákmányolni uralmának megerősítésére, t. i. először mint balpárti eszközt, másodsor mint a helybeli római katolika hitfelekezetet végkép elnémitő és minden befolyását megfosztó eszközt.

Tudom, nagyérdemű olvasó közönség előre is, hogy azt fogják kérdezni, miként foszthatná meg jogaitól egy 30,000 lélek- ből álló felekezet, egy 10,000 lélekből álló felekezet? és tökéletesen igazuk van, ha azt kérdezik, mert ez valóban megfoghat- lan az első pillanatra, de annál világosab- ban érthető, ha a multba egy kissé visszapi- lantunk. Emlékeznek még olvasóink bizonyo- san arra, hogy f. évi febr. hó 19-én és 21-én történt a városi képviselők választása, arra is emlékeznek, hogy ez alkalommal a bal- oldal vezérei mindenféle, be nem váltható ígéretekkel annyira félrevezették a katho- likus választók egy részét, hogy azok észre sem vették, hogy a nép által választott 84 városi képviselő közé, persze csupa vé- letienségéből, csak 22 katolikus képviselő jutott. Ez így megtörténvén, és még a be- jutott katolikusoknak egy része is párt- fejelemből semmiféle hitfelekezethez nem tartozhatván, a közgyűléseken a „szavazzunk“, mindenható hangja porrá tipor minden kat- holikus érdeket.

Ilyen körülmények között látott napvi- látgot ezen lap 37. számában olvasható is- kolaszéki névsor is, melyben a 30,000 ka- tholikus 10, a 10,000 protestans 13 egyén által van képviselve, ez még csak hagyján volna, ha e 10 katolikus közül is 6 nem volna a protestantico baloldal alárendeltje, azaz olyan, kiknek mással és másra sza- vazni nem szabad, csak a kivel és akire a Péterek szavaznak. Az egész protestans név- sorban pedig kettőnél többet nem láthatnak a mi testi szemeink, kikről tisztelettel el- mondhatnók, hogy a méltányosságot tekin- tetbe tudják és akarják venni. Vannak ugyan, kik az iskolaszék görögkeleti tagját vagy talán még az izraelitát is hajlandók volnának a római katolikus tagokhoz szá- mitani, csak hogy az arány ne lássék olyan végtelen viszásnak, mi azonban kénytelenek vagyunk ezen nagylelkű ajánlatot, ha mind- járt katolikus egyéntől jönne is, igen szépen megköszönni és tisztelettel visszautasítani, már csak azért is, mert tisztelet az illető uraknak, de az iskolaszékben úgy sincs semmi helyök, miután sem egyiknek, sem másiknak hitfelekezete az iskolák közösségét el nem fogadta. Röviden mondva, az egész iskolaszék úgy van megválasztva, bármenny- nyire hangoztassák is, hogy törvényes for- mák között történt a választás, hogy mi ka- tholikusok csak akkor láthatnánk kezességet felekezeti érdekeink épségbentartására, ha a szavazatok értelmiség szerint, nem pedig szám szerint becsültetnének; mert akkor a négy katolikus és egy pár protestans iskola széki tagban tökéletes biztosítását látnánk felekezeti érdekeinknek és népnevelésünk

helyes vezetésének, így azonban, midőn a szavazatok csak számíttatnak, 6—7 tag nem képes jogos követeléseinket kielégíteni és érdekeinket megóvni 17—18 tag ellenében, kivált ha még azon közönyösséget is tekin- tetbe vesszük, melylyel az iskolaszék el- nöke a tudományok és nevelés iránt visel- tetik.

Ezeket látva és megértve, nem lehet csudálkozni, ha a római katolikusokban végre fölébredt az önbecsülés és gyermekeik jövője fölötti aggodalom, nem lehet csu- dálni, hogy a jó érzésű katolikus kezdi belátni, miszerint a túlságos engedékeny- ség, melylyel protestans polgártársaink iránt többségének érzetéből viseltetett, a képvi- selő testületnek a mindenhatóságra vágyó tagjai által, birkatürelimnek tekintetik és azt hiszik, hogy a túlhiszékeny katholi- kusok egy évben háromszor is meghagyják magokat nyiretni. Nem úgy nagyérdemű urak, elég volt egy évre a kétszeri nyirés, úgy is az első elég hidegben történt, feb- ruár 21-én, a második márczius 26-án; most már nem kívánják, hogy szeptember végével harmadszor is meghagyjuk magun- kat nyiretni.

Vagy azt fogják önök szemünkre vetni, hogy most akarunk visszalépni, midőn már az egyháztanács beleegyezését adta a belé- pésre és ez által következetlenséget köve- tünk el? azt hiába mondják uraim, mert a következetlenséget és helytelen eljárást önök követték el. A közoktatási törvények nyiltan parancsolják, hogy az iskolaszékek megválasztásánál a felekezetek számarányát tekintetbe kell venni és az iskolaszék tag- jait a lakosság értelmesebbjeiből kell vá- lasztani, önök uraim az első pontot nem csak mellőzték, hanem gúny tárgyává tet- ték, és politikai párt eszközzé, a második pontot csak félig teljesítették, sőt még az egyháztanács azon szerény ohajtását is fi- gyelmen kívül hagyták, hogy legalább felét az iskolatanácsnak választották volna a katolikusok közül; azért uraim ne csudál- kozzanak, ha ilyen pártos és felekezeti es- eljárás után, a katolikusok a közös isko- lákba belépni határozottan vonakodnak, mert ha még ilyen eljárás után is belép- nek, a nélkül, hogy sérelmeik előbb ha- tározottan orvosoltatnának, akkor jól te- szik önök, ha tovább is nyirik őket, mert olyan 30,000 lélekből álló felekezet, mely 10,000 lélekből álló felekezet néhány fana- tikusa által magát járomba fogni engedi, jobb sorsra úgysem méltó.

Igaz, hogy protestans polgártársaink örökösen beszélő gépei ügyesen feltudták használni a politikai pártoskodást felekezeti hatalmuk növesztésére, de nem hiszem,

hogy most sikerüljön ugyanazon népboldogító uraknak vallásfelekezeti sakkhuzásuk által a kétszer nagyobb számú felekezetet tönkretenni, miután a katolikus felekezet is bele talált pillantani kártyájokba, mely szerint az első títésre kimenne néhány néptanító azon ürügy alatt, hogy jobboldali, a másodikra néhány azért, mert katolikus és így tovább, míg végre a mindenható többségnek az is eszébe juthana, hogy egyáltalában fölösleges is az a r. katolika vallás, mint ezt már a protestáns fiókegyelet magyarázója körülbelől ki is mondotta május 9-én tartott beszédében, melyet józanul gondolkozó saját hitsorsosai is megdöbbenve hallottak, sőt e lapok hasábjain nyilvánosan is megróttak.

Hát ilyen emberek vezérlésére bizzuk mi katolikusok gyermekeink neveltetését, kiknek csak egy szavába kerül az iskolaszék gépeivel megszavaztatni, akár azt is, hogy a katolikusok főtemplomát el kell oman hordani, a hol van, mert útjában van, midőn haza megy, s a ki felekezetnélküliségnek csak a protestantizmust hiszi, s a közös érdekeket és közös vagyont úgy magyarázza, hogy közös az, a mi másé, a mi az enyém, ahhoz senkinek semmi köze.

Mig az iskolaszéknek tagjai nagyobb része olyan egyének, a kik a népiskolák közösségét először saját felekezetök, másodszor pedig tisztán a balpárt érdekében akarják kizsákmányolni, addig sem katolikus ember, bármely párthoz tartozzék, sem jobboldali ember, bármily vallásfelekezethez tartozzék, az iskolák közösségét el nem fogadhatjai.

Azért óva intjük minden józan gondolkozású r. kath. polgártársunkat, ne játszék könnyedén felekezeti jogaival, mert az első támadás megtörtént és ha ez sikerül az ellenfélnek, következik a második stb. mindaddig, míg végre minket katolikusokat csak páriákként fognak tűnni azok, kiket néhány évtized előtt barátságból, magunkkal egyenlő jogokba részesítettünk.

Több katolikus.

Iparműkiállítás.

(Vége.)

A kedélyes női tereméből kilépve, térjünk a mellette levő 12. számú terembe, mely az ipartermek, szeszgyári készítmények, porcellán, éremművek, fest anyagok, bor stb. kiállítási czikkék tárházát szolgálta, kiváló jó izléssel és műértelemmel volt rendezve. A magyarhoni borokat Bernát József és Fromm Antal pesti bortermelők, az újvidéki részvénytársulat és a kecskeméti Parragh Gedeon kiállításai képviselték elég szegényesen azon sokféle nemes bort tekintve, melylyel édes hazánk oly nagy mértékben bővelkedik. A pesti Gráner Károly özvegye és unokája pezsgőbor és szikvizgyárából kikerült pezsgő borok esetleg úgy meg voltak savanyodva, hogy egészen ihatatlannokká lettek. Annál nagyobb fényvel és számmal voltak képviselve a szeszgyártmányok minden nemei, melyek között minden esetre első helyen érdemel említést a Gschwindt-féle részvénytársaság kiállítása, melylyel csak a Grauer Jakab szintén nagy eleganciával kiállított gyártmányai versenyezhetek méltán. A tajték pipa kedvelők inyét nagyban esiklandoztaták e terem gazdag kirakatai, melyekben remeknél remekebb pipák voltak láthatók, ilyenek voltak: Adler Fülöp és fia, Hönig Mihály és fia, Mihálik István és Weisz S. pesti tajtékpipametszők jeles kiállításai, a szegedi Vinkler Mór-féle pipagyűjteménnyel és Weck Adolf pipakupak gyűjteményével, melyek a dohányzók nagy tömegét vontak maguk köré. Ezen teremben voltak még láthatók a Blum-féle gözmalom társulat nagyszerű liszt és dara kiállítása, Strobentz Testvérek jegecz keményítő készítményei és festék gyártmányai, Brüchrer hasonnemű készítményeivel, melyeknek finomsága méltán bámulatra ragadta a szemlélőt.

Továbbá Breitmayer chirurgicali és késműves készítményei, Rossi, Obermayer és Aág ezukrász készítményei. Fischer J. ritka szépségű és dús gazdag porcellán edény kirakata, mely fényéhez méltó vásárlásban részesült; Görög István nagyszerű üveg és tükör kiállítása, mely dacára a szállításhoz szenvedett kárnak, az egyik legsikerültebb kiállítási csoportot képezte. Itt volt látható végre Kiszela Károly nagyszerű fegyvergyári kiállítása, melyben a vadászat kényelméhez és fényéhez tartozó minden nemű készülékek a legnagyobb választékban feltalálhatók voltak, az egyszerű gyúkpacos puskától, a legfinomabb lancasterig.

A B. terem a tudományos művek, fényképek és szépművészeti tárgyak töltötték meg, melyek közül: Lenhart A. mű és díszárú eszteregályos műveit, S. disztribútoros gazdag kiállítását és Morzsányi József százféle díszművei mellett különös dicsérrel és elismeréssel kell felemlitnünk Gévay Béla remek fényképeit, melyekhez életnagyságú terjedelmök dacára sem férhet semmi nemű kifogás, továbbá az első magyar vonalzó társulat jeles kö- és könyvnyomdai munkáit, melyeknek azonban sem csínosságra, sem pontoságra nézve oda nem engedheti az elsőseget a kecskeméti Tóth László-féle nyomdából Lipóczi Antal és Grenitzer Antal által kiállított részvény levél nyomata. Továbbá a Posner Károly Lajos és Reinfeld-féle kö- és könyvnyomdai és könyvkötői művek, melyeknek fénye és czélszerűsége éppen úgy kielégíté a szakértők követeléseit, mint bámulatra ragadta azoknak nagyszerűsége a látó-

gató közönséget. Sajnáljuk, hogy helybeli jeles könyvkötőnkől egy darabot sem láthattunk a kiállításon. A közhasznúságot tekintve azonban e terem legérdekesebb és értékesebb műveit Králik Sámuel pesti, Auer és Brauswetter János szegedi órásk ritka szépségű, kitűnő pontosságú és minden kényelmet nyújtó remek órái képezték; itt voltak láthatók azon híres Brauswetter-féle remontoir inga órák, melyeknek mind a három súlyát egyetlen zsinor meghuzása által egyszerre felhúzni, mutatóit egy csavarral tetszés szerint igazítani és ingáját egy rugóval megindítani, vagy megállítani lehet, anélkül, hogy székre állni, vagy az óra tokját felnyitni kellene. Méltán megérdemli, hogy jeles hazánkfiának szívből szerencsét kívánjunk azon kitűnő találmányához, melyet eddig létesíteni egyik külföldi órásnak sem sikerült. Eljen!

A 14. teremben a minták, felfedezések, rajzok stb. voltak elhelyezve. Ezek közül a nagy közönség figyelmét legjobban magára vonta a Magyar-pécskai Gaál János kerékgyártó által készített faeke, kiséfa, és két láncz, mindezen tárgyak a pedánságig pontosan vannak kifaragva és összeillesztve, anélkül, hogy az egész készülékben egy gombostű nagyságú érez volna alkalmazva; a lánczoknak egyike csatlólánczot képvisel, egy ölnél hosszabb s az egész egy darab fából van kifaragva; a másik saráglyaláncz vastagságú végetlen láncz, egy ölnél szintén hosszabb és hasonlóan egy darab fából faragott mű; az egész készüléken oly finom és tiszta faragás van, hogy bármely fametszőnek díszre válnék. Mint halljuk az egész készülék megvásároltatott a magyar nemzeti múzeum számára, s ezt valóban meg is érdemelte. Itt voltak továbbá kiállítva László Károly jeles tollrajza, melyet minden szakértő kitűnő, sőt remek műnek ítéli; sz. kir. Kecskemét nagyszerű térképe, Szilády Lajos úr műve; Vidacs gazdasági gépmintái, a budai kir. főreáltanoda növendékeinek néhány agyag mintázatai, egypár csinos épülettervrajz és egypár épülettömb mint a fából és bádógból.

A 15. terem inkább hasonlított valamely gazdagon felszerelt férfi öltöny és szűcsneműk fényes rakтарыhoz, mint műtárlathoz, miután ez a szobor értelmében zsűfola-ig tömve volt a legjobb izléssel és legnagyobb gonddal készített műdara bokkal. Legelőször is Grünbaum és Weinert, aztán Weisz F. és Klein D. pesti szabó mesterek nagy választékú és kitűnő csínosságú öltönyeit említtük, de nem mulaszthatjuk el egyszersmind megjegyezni, miszerint a fővárosi lapok tudósítói helybeli és egy általán a vidéki iparosok műveiről vagy nagyon gyéren, vagy éppen nem tesznek említést, pedig úgy hiszem, ha a méltányosságnak nagyobb barátai volnának, e teremben is találtak volna még igen számos darab művet, melyet föl- említeni éppen nem vált volna szegényökre. Ilyenek voltak például a kecskeméti Csolnoky és Frídrik, s a szegedi Kovács József művei is, melyek alig hiszem, hogy a maguk nemében hátrább álltak volna a pesti daraboknál. Továbbá a szűcs munkák közül ifjú Sántha Sándor női, Dékány László férfi subái, melyek nemesak mint árúk, de mint remek is megállották a maguk helyét, valamint Tóth István szatmári szűcsmester nagy gonddal készített fekete subája is. Az ügynevezett német szűcs munkákban György József pesti mester szőnyegek, karmantyúi és bekessei vonták magukra leginkább a női közönség figyelmét, s ezek leg-

TÁRCZA.

TERÉZ.

(Regény.)

Francozából fordította:

Füldvály Mari.

(Folytatás.)

XVII.

A két vetélytárs.

— Magyarázd ki magad, — szólt Rigál marquis fiához.

— Épen ez az, mit nem felelek; — válaszolt az ifjú — épen ezt kérem önöktől: nem kérdezni és kíváncsi szerént tenni.

János ekkor megmondá, hogy Gontrannal elkerülhetlenül verekednie kell, és a parancsnokkal a párbaj meghatározott feltételeit közlé. A marquis ellent mondani akart.

— Atyám — szólt ekkor a szobrász — ön tudja, hogy becsületes vagyok és higgadt elméjű. — meg kell tehát értenie: égető szükség, szoros kötelesség kényszerít így eszelekednem s önöket tervembe avatni s kérni, hogy részt vegyenek a végrehajtásnál. Iszonyú titok lappang e ház alatt, titok, melyet nem fognak ismerni soha, reményem, s melyet családom körében zárok el, — mint elzárom lelkemben Gontrannal ügyem indokát. Ha ön fia így eszelekszik,

önt térdein kéri, hogy ne utasítsa vissza őt: ön ekkép megfogja érteni, hogy másként nem lehet.

Rigál egy perczig gondolkozott, aztán válaszolt:

— Fiam, én képesnek tartalak arra, hogy az általam viselt név becsületét megtudod ítélni. A mit te tőlem kívánsz: jelen lenni oly házban, melyben megsebesülhetsz, s tán megölnek, azt hiszem, még soha nem jutott eszébe fűnek atyjától ezt kívánni. De jól van: kész vagyok követni téged és mitsem kérdeznem. A mit te elhatároztál, meg vagyok győződve, hogy jól van határozva.

— Köszönöm atyám! — szólt János, atyja kezét megragadva s megszorítva, — s te Vilmos?

— Én, — szólt ez, — azt mondom, vezess, bezárt szemekkel kísérlek, bár hová, és nem fogom felnyitni azt.

— Köszönet Vilmos, köszönet mindkettőtöknek? És János lelkesülten kezébe szorítá atyja és Vilmos kezét.

— Oh, — rebegé — mi mindhármunk visszatérünk, az Isten és az igazság mellettünk van!

Aztán felindulását elfojtva folytatá:

— Pár percz múlva indulunk. Atyám szóljon anyámmal, találjon ürügyöt, mely holnap estig megnyugtassa. Elég lesz ekkor szerencsétlenség esetében értesíteni őt, Terézt és Bertát. Te Vilmos segíts nekem befogni.

A marquis jobban felindulva, mint azt mutatá, néhány zavart sort irt nevének, tudatva, hogy véletlen így kényszeríti mindhármukat huszonnégy órára

távozni, s meghagyta, hogy e sorokat csak egy óra elteltével adják a marquisnőnek.

Néhány percz múlva a Vilmos által hajtott fogat megállt a parancsnok ajtaja előtt. Ez hallota az úteza kövezeten zörögni a kocsit és nem váratott magára. A marquis mellett egyetlen szó nélkül foglalt helyet. Laissac ostora hegyével érinté lovait és a négy férfi N. ből a tengerhez vezető úton tova haladt.

E titokteljes utazás perczében Rigálné és Berta Teréznek jó éjt kívánván, elhagyák a szokottnál kissé izgatottabb beteg szobáját. Föllettenek meg volt hagyva, hogy virasszon, míg úrnője, ki most nyugodtabbnak látszék, el fog aludni.

De ez este Follette egészen meg volt zavarodva. Nagy támlányban ült Teréz ágya mellett s mély gondolatokba látszék merülni. Gyakori sohajai megzavarták a beteg álmodozását.

— Te fáradt vagy Follette — mondá neki Teréz — menj nyugodni gyermekem. Ha szükségem lesz rád — esengetek.

Az ifjú leány rendezni kezdé a bútorokat. Álomra nem gondolt. Egyedül ő látta az egész házban, amint nesztelenül távozott a három férfi; s e titokteljes távozás nyugtalanítá. Szemvédelye hatalmasan állva, e perczben csak Jánosra gondolt, kedves urára, ki bizonyosan veszély elé siet.

És az, ki őt erre ösztönözte, Teréz, nyugodtan aludni készült, nem gyanítva a veszélyt, melybe sodorta azt; míg a kerülő leánya, az éjet könyök és kétségbeesés közt fogja tölteni. E gondolat Fol-

nagyobb részben el is keltek illő áron. A szűrszabó munkák közül Párdi, kisújszállási mester szüire tünt ki csinoságára és a munka tisztaságára. A mi szájhős szűrszabóink közül egyiknek sem volt bátorsága egyetlen jóra való szűrrel szembeállítani. A kolozsvári ködmönök és mellények roppant szorgalmat és sok munkát tanúsítottak, s hiszem, hogy ezen viselet kedvelői előtt épen úgy megütötték a mértéket, mint legelegánsabb orángutáng vagy tübeti kecskebőr karmantyúk, hogy ilyen szempontból bíraltattak-e meg, mindeddig nem tudjuk, de ohajtánók. Végre nagyszerű kiállításokat tüntettek fel a kalapokból, a Quentzer testvérek, Rosenzweig Sámuel és Kunody Adolf pesti kalapgyár tulajdonosok. Ezekről azonban többet nem mondhatunk annál, hogy szépek, nagyon szépek, de miután az egyikben francia, másikban angol, a harmadikban német felírást láttunk, nem merjük ráfogni, hogy ki csinálta; valódi belföldi gyártmányul csak Valk József helybeli iparosunk műveit merjük vallani, mert erről tudjuk, hogy ő készítette.

Kitűnő megemlést érdemel e teremben Schön J. gombkötő műve, mely mind változatosságára, mind szépségére nézve minden várakozást fölülmúlt és mindenkinek a figyelmét hosszabb időre magára vonta. Valamint Nád Nándor helybeli selyemfestőnk is tényes bizonyítékát adta festői ügyességének.

A 16. vagy utolsó terem, az ipartermékek, Erdély iparművei, kosárkötő művek és illatszerek rakhelyéül szolgált és magában foglalta Micei nagyszerű szalmakalap-gyártmányait, az első magyar mosó-szappan-kivonat gyár pipere szappan és illatszerárúit. Leitner és Grünwald csokoládé és pótkávé gyártmányait, melyek között a legkiválóbb dícséretet Széchényi gróf, hazánk nagy fiának jól talált, csokoládéból készült mellszobra érdemi, továbbá kitűnő viasz-művekkel díszíté e terem Ludwig János, pesti bábsütő, kinek gyertyái a a legnagyobb ügyességgel és művészettel voltak díszítve. Voltak még e teremben finom sajtók, s különféle maggyűjtemények, mely utóbbiak közül Földessy Lajos magkereskedő remek gyűjteményét kell különösen felemlitenünk, mint olyant, mely mind gazdagságára, mind rendszerességére, mind jóízűségre összeállítására nézve messze túlszárnyalta a többi hasonmái tárgyak gyűjteményeit. Végre nem mulaszthatjuk el örömeink kifejezését és dícséretet mondani a helybeli derék Basztoria család által kiállított selyem termelési jeles czikkék fölött, részint mert ezek a selyemtermelés egész menetét szem elé állították, részint mert ezen szorgalmas család megmentette Kecskemét városát azon súlyos gyanútól, hogy itt a 41,000 lakoson felül számító városban egyetlen család sem találkozik, mely a selyem termeléssel, a gazdasággal e kitűnő és jövedelmező ágával foglalkozik. Sajnáljuk, hogy minden buzdításunk dacára sem lehetünk szerencsések e téren több polgártársunkat üdvözölhetni.

Ezzel befejeztük volna a Kecskeméten tartott országos iparműtárlat tárgyainak ismertetését oly terjedelemben, a milyenben lapunk szűk kerete megengedte. — Most még hátra van a jutalmak, érmek és dícsérő oklevelek nyerőinek ismertetése, mint a kiállítókat legközelebből érdeklő esemény elősorolása; de ezzel még csak később szolgálhatunk olvasóinknak, miután mint halljuk, a bíráló

bizottság még eddig maga sincs azon helyzetben, hogy a jutalmat nyerők névsorát közhírré tehetné.

Ha a bíráló bizottsági munkálatait rendben lesznek, azonnal közölni fogjuk az eredményt olvasóinkkal, s ugyanekkor szándékozunk még az egész iparműkiállítás körül történt eseményeket tüzetesen megemlíteni.

Dr. D. R.

Az iskolaszék.

Mit a tanügy igaz barátai oly hön ohajtottak, a miért a népnevelés lelkes bajnokai küzdöttek és fáradoztak, és mitől ismét mások a legkülönbözőbb okoknál fogva irtóztak, meglelt; a közgyűlés végleg elfogadta, kimondta a közös iskolát; de a kik iránta vérmes reményeket tápláltak, le vannak hangolva, el vannak csüggedve, keserűen csalódtak, és a kik tőle tartottak, aggályait nem látják eloszlatva. És valóban a közgyűlés az iskolaszék megalakításának cselekményénél oly nyomon indult meg, oly eljárást követett, hogy lehetetlen minden igaz ügybarátnak meg nem botránkozni és a népnevelés szent ügyének jövője fölött kétségbe nem esni.

Azt csak megérthettem, bár helyeselni egyik pártnál sem tudnám, hogy a városi tisztviselői kar választásakor a közgyűlési baloldali többség felhasználva előnyét, a mennyire tehetette, baloldaliakkal töltötte be a hivatalokat, mellőzve a sok esetben képesebb jobboldali jelöltet; azzal a mentséggel szoktak akkor élni, hogy a párt érdeke azt úgy kívánja, meg a város csak nem fulad bele stb., de hogy pártérdekből a közös iskola vezetésével megbízandó városi iskolaszéket is egykettő kivétellel baloldali képviselőkkel kelléssek megalkotni, odáig együgyű észjárásommal nem birtam eljutni.

Ugy látszik, hogy 5 év alatt, mióta a baloldali programja elkészítésével vajúdik, e program nem tudott minden pontjában elkészülni, és a Népkörben, hol azt folyvást kovácsolják, az iskolaszékre vonatkozó megállapodást is egyik pontjának befogadták. Egyébiránt nekem, ki az ügyért, nem pedig személyekért harcolok, tökéletesen mindegy leend, ha akár egyetlenegy jobboldalit nem választanak az iskolaszékbe, de mindenesetre csak azon elengedhetlen föltétel mellett, hogy a közgyűlés baloldali többsége saját kebeléből is kiegészítheti az iskolaszéket oly egyénnel, kik e nagy erkölcsi felelősséggel járó tisztséghez az arra megkívántató ügyszeretetet, szakavatottságot és műveltséget bírják.

Amde nézze végig akárki elfogulatlanul a névsort, tegye kezét szívére és mondja meg aztán, hogy valóban mind oly férfiakból áll-e az, kik e tekintetben megütik a mértéket? Én határozottan tagadom, én úgy találom, hogy legalább egyharmada oly képviselőkkel áll, kik akarhova alkalmazhatók inkább, csak iskolaszékbe nem. Azok az urak lehetnek a magánéletben és a maguk hátskörükből becsületes és tisztességes emberek, de nevelésügyhöz nekik nem lehet közük; ezek az urak nem vehetik rosz néven s még kevésbé sértesnek, ha szemökbe mondom, hogy e téren a közönség semmi hasznukat nem veszi, de mindenesetre ártnak annyiban, hogy azon iskolák, melyek felügyeletükre lesz bízva, tulajdonképen felügyelet nélkül maradnak.

A közgyűlési többség az iskolaszék megválasztásánál tanúsított eljárásával azt a bizonyítványt állította ki magáról, hogy e nagy horderejű ügy-

nél nem tudott feladata magaslátára emelkedni, s azt a gyanút ébreszti, hogy nem bírta felfogni az iskolaszék nagy fontosságát és kihatását a tanügy e nagy reformjának keresztülvitelénél; elég gyarló volt, hogy a népnevelés magasztos eszméje fölé helyezte kicsinyes pártérdekét, mert midőn val pártszenvedélyből nem választotta az iskolaszékbe azon férfiakat, kikre saját gyengeségében nagy szüksége lett volna, azzal a tanügy ellen vétkezett, megbocsájtatlan bünt követt el.

A közös iskola nálunk egészen új intézményt csak egy tapintatosan összeállított, az ügyért valóban lelkesülni tudó, s minden érdeket magába ölelő iskolaszék kedveltethetné meg a néppel, csak oly iskolaszék, melyben a kölcsönös bizalom, jóakarát és szoros egyetértés vállalva munkálkodik a népnevelés nagy munkáján, biztosíthatja annak jövőjét; de oly iskolaszék, melynek kebelében pártszenvedély, személyes gyűlölet és részvétlenség uralkodik, a tanügyet aláashatja és elöltheti ugyan, de előbbrevinni soha sem lesz képes.

cs.

Mehádia, szeptember 15-én, 1872.

Tekintetes szerkesztő úr! Magam is beállottam „természetvizsgálónak“, s mint ilyen, azon előnyben részesülök, hogy a vén Európának ránk magyarokra nézve legérdekesebb múltú részét Szerb-, Török- és Moldva-Olahországot kevés költéssel összejárhatom. Ha „természetvizsgáló“ nem volnék, ez utazásom örökre elmarad, mert nem hihetem, én a szegény ördög, hogy valaha módomban leendne akkora utat a zsebemben összegyűlni sokott kicsinyke számú és mennyiségű „nervus rerum gerendarum“ mellett, csak meg is kísérleni. Köszönet érte az illetőknek, kik e vándor gyűlékezéseket kigondolták, életbeléptették s ma is időközönként megtartják! Köszönet nekik!

Kisasszony nap után két nappal, vagyis midőn szeptember 10-ik napja ránk virradt, kora reggelen tömérdek ilyen magam forma „természetvizsgálóval“ siettem az útra kész, — a vigan füstölő „Hildegard“ pompás gőzösré, mely a toporzékoló ménhez hasonló türelmetlenül várta az indulásra kitűzött perczet. Bárcsak előbb indult volna! legalább lehetne fogalmam a kényelmes hajóutazásról, azonban se baj, ha erről nem szerezhettem is tájékozást magamnak, belátom ellenkezőjét, s megnyugtató azon gondolat, hogy nem magam vagyok az, kinek már az utazás első perczében érzett benyomás is kellemetlen volt, a mennyiben oly sokan voltunk a hajón, hogy én maig sem bírom elképzelni: e sok népnek fele mért nem fordult vissza, midőn látta, hogy mily sokan vagyunk? Nem rabolták volna meg sem magukat, sem a már előbb betelepedett utasokat az ígérkező, de eltűnt kényelemtől!

De ne időzzünk soká az elindulás közben tapasztalt élmények körül, — annyival inkább, mert nekem oly kényelmes helyem van, hogy ezzel csak puhára vetett ágyam párnáit cserélnem el, — honnan az egész utazó közönséget pompásan szemügyre lehet vennem. Azt, hogy az utazók mindkét nemből valók, tán mondanom is felesleges, azonban nehogy valami gyengébb felfogású polgártársam azt hihesse, hogy az „orvosok és természetvizsgálók“ eme kijutásán a nők — a természet eme remekei — tán jelen sincsenek, s itt csupa kopasz fejű papszemés doktorok és

lettet fellázította s elhatározá, hogy félelmét megsztja vetélytársnőjével.

— Ön tudja kisasszony, hogy... mióta az imént önnel beszélt János úr, csak egy perczre jött vissza a palotába és ismét rögtön távozott Laissac és a marquis úr társaságában.

— Ah! — válaszolt Teréz, a félelem iszonyától megkapatva: — azonban nem értette szobaleánya részéről e megjegyzést.

— Igen — folytatta Follette, — ők maguk fogtak be a kis kocsiba, azután eseléd nélkül távoztak B. úr lakása felé.

Rettegése közepett is mélyen sértette Terézt e különös magaviselet; felemelte fejét és a remegő kíváncsiság egy nemével nézett rá. De a leány szeméit elfordította, eltitkolva így fájdalmát.

— Nos! — szólt a beteg — előre szemrehányást téve magának elmondandó szavaiért, — mit érdekelhetne ez minket? Bizonyosan valamely vadászati összejövetel lesz.

— Vadászat! melyben a marquis úr részt venne?... Oh nem kisasszony, ez más, más hidjen ön nekem, más, mit ön... ön — kisasszony, jól tud.

Rigál kisasszony ijedelme növekedett.

— Istenem! — gondola ismét új esapás fenyeget?

— Oh! — folytatta könyörtelenül Follette — én sokat tudok, mi János urat illeti.

— Te sokat tudsz Follette?...

— Igen, és ha szólnék, az őt is érdekelné.

A beteg felemelkedett ágyában, de látá a leányt remegő ajkakkal előtte állani, s csaknem fenyegető mozdulattal — átható szemével őt vizsgálá s vánkosságára hanyatlott vissza.

— Mert — folytatta Follette, s fájdalmában alig tudta mit beszél — mert önök nagy világi hölgyek, mind ilyenek, önök, kik magas hangzású nevet viselnek, mindíg ember életet keresnek kalandjaikba s szerelmökre azok vérént ontják, kik önöket szeretik.

Teréz megrémült s igyekezett elföldni magát a szobaleány villámló tekintetétől.

— Megörültél! rebegte.

— Eh! ön jól tudja, hogy nem... ön nagyon is tudja, hogy tán e perczben, de mindenesetre néhány óra múlva, mihelyt a nap feljött, János vagy Gontran meghal önért... Mintha oly nehéz lenne megbocsátani! de nem! vér kell!

Teréz fejét szédülni érzé, felelni akart, de nem tudott. Follette végszavai új, még sötétebb színben tüntették fel multját, mint azt képzelte. Világos volt előtte, hogy a leányka egész borzasztó titkát bírja; de miért használta fel e végzetes órában? Mily ok indíthatta, hogy ennyire kinozza úrnőjét, kit eddig szeretni látszott?

A beteg elméje, e váratlan bonyodalmak közt tévelygett s elrémült ez új esapástól. Follette látta, mi történt Teréz lelkében s kétségbeesése által elhagyta magát ragadtatni.

— Oh ne találgasson — mondá keserűséggel nem is palástolva, — megmondom önnek, ha akarja,

miért hallgattam eddig és miért szólok most. Szeretem János-t, szeret m örültem, végtelen, mint hű eb szereti urát, szeretem, igen, szeretem őt!...

S a leány arcát kezeibe rejtve, támlányba hanyatlott, zokogott.

— Igen, — szólt zokogása közben — szeretem őt! Talán a eseléd és pórnöknek ne legyen szíve, mint másnak?... És midőn egy szép kisasszony, mint ön, János szerelmét megveti, miatta a halálba menni látom!... Borzasztó! rettentő vágy száll meg mindenkinek megmondani, mindenütt kiáltani, a mit tudok, mit ön nekem mondott, a mi úgyszólván szemem előtt a cours-neuf házában történt.

Follette már nem tudta, hogy mit beszél, nem tudta, hogy mennyire hagyja magát szenvedélyétől elragadtatni. Nem látván, nem akarván látni a kint, mit Teréznek okozott, beszélt, egyedül saját fájdalomára hallgatva.

Teréz e váratlan jelenet által megtörve, alig birt elméje felett uralkodni.

Tehát a titok, mit oly mélyen elrejtettnek gondolt, melynek megőrzéséért — oh felesleges áldozat! — János, barátja, testvére tán meg fog halni, e titok egy eseléd birtokában vala! És mily eseléd? egy fél-örült, szenvedélyes leány, ki, lehet hogy az ártatlanon akarja megbosszulni annak halálát, kit oly valódi szerelmmel látszik szeretni!

(Folytatása következik.)

physikusok vannak, sietek felvilágosítani: hogy itt a „természetvizsgáló“ titulus csak czim, hivatalos elnevezés arra nézve, hogy az olcsó utazás előnyeiben, a ki viseli, — részesülhessen. Vannak tehát nők is, még pedig számosan, köztük fiatalok és szépek elegendő. Ezek szerentem természetvizsgáló elnevezetéseket csakugyan megérdemlik, mert már Budapest alatt kezdék — fegyveres szemöket vagy éppen a fegyvertelent a partra szegezni — vizsgálni a természetet. Érdekes elbeszéléseket hallgattak az útban eső vidék egyik vagy másik ismerőjétől, s kellemes fecsegéssel tölték a maguk s az utazó közönség idejét, és segítettek kinevetni az ügytelent, ki előre jól kiválasztott helyét elhagyva, egy más élelmes utazótól helyétől megfosztott; s ezen gúnyos, de azért sokaknak kellemetes „kinevetetés“ utójára oda fejlődött, hogy egyikünk feltűnni akarás, másikunk valódi szükségéből, minden kitelhető alattomos után hely után nézett, s beállott csak hamar a primae occupationis joga. Minek eredménye lön: hogy az utazó közönség fele folyvást nevetett, a másik fele pedig boszankodott, míg nem végre a helyzetet megszoktuk, s általános jókedvű nőtte ki magát az uralkodó hangulat. Négy óra volt délután, hogy Mohácsra értünk, s itt, midőn hosszabb vesztegés után végre hajónk megindult — a közönség kedélye láthatólag alább hagyott jókedvűségéből, — mintha csak mindenki a közelgő éj előre látható álmatlanságát érezte volna. Ily levertnek ugyan nem mondható, de mégis változott és nyomott hangulatban értünk a Dráva-torokhoz, hol az Eszékéről jövő gőzös újabb vendégeket szállította hozánk. Midőn Erdődre értünk, sötét este volt már, s azon reményben, hogy az itt, a Dunán gőzkomppal segélyével keresztül járó alföldi vasútról valamit feljegyezhetek, a sötétségbe vesztett, s én vesztésem eme érzetében megpróbáltam elaludni. Sikertelenül! Ez az éj volt, mitől tudtomra, idáig leginkább tartottam, s ez éjjel aludtam régóta a legjobb izűt, pedig a „boldogok álmát“ nem igen különbözöm! Kora hajnalban értünk Újvidékre, — hol utitársaim közül sokan kiszállottak, megtekintendők egyúttal Karlovicz és Péterváradot.

Régen volt már, midőn Titelnél megláthattuk, mikép ömlik a Tisza a Dunába. Eszembe jutott Petőfiből a vonatkozó passus, de akkorra Zalánkeménhez értünk, s a lelkemben felmerülő törté-

neti emlékek kiűzék a költői tréfát agyamból, s merengve néztem e hegy oldalba tapadt igénytelen városkát. (Vége következik.)

Iskolai jelentések.

Az itt helyi izraelita elemi főiskolánál az 1871/2. évi zárvizsgák folyó hó, azaz szept. 25., 26. és 27-én az említett iskola helyiségében, következő rendben fognak tartatni: szerdán d. e. 9 órától 12-ig az előkészítő és I. osztály, d. u. 2 órától 5-ig a II. osztály; csütörtökön d. e. 9 órától 12-ig a III. osztály, d. u. 2 órától 5-ig a III. leányosztály és pénteken d. e. 9 órától 12-ig a IV. osztályban.

Tisztelettel kéretnek a t. cz. szülék, tanár- s néptanító urak, úgyszintén minden szakértő és iskolaügyi barátai, szíveskednének e vizsgákon megjelenni.

Egész tisztelettel

Schoszberger Ignác.

A kecskeméti kegyes tanítórendi főgymnasiumban az 1872/3-ki tanfolyam f. évi október hó 1-én veszi kezdetét.

A nyilvános tanulók beiratása f. é. szeptember hó 28-ától a tanfolyam megnyitásaig minden nap reggeli 8 órától déli 11 óráig eszközölhető.

Minden felvételt kívánó tanuló eddigi tanulmányairól szóló bizonyítvánnyal ellátva szülői, gyámja, vagy ezek megbízottja kíséretében személyesen a főgymnasium igazgatójánál s az illető osztályfőnöknél tartozik jelentkezni.

Kelt Kecskeméten, a kegyes tanítórendi főgymnasiumban, 1872. évi Szept. 16-án.

Az igazgatóság.

A kecskeméti reform. jogakademiában az 1872/3-dik iskolai évre, a javító-, pót- és magánvizsgák október 1—5-ikén, a beiratások 6—9-ikén történnek, s 10-én a tanévet megnyitó isteni tisztelet után az előadások azonnal megkezdődnek. Tapintezetünkben a tanulók 6 frt. havi díjért vallásra és nemzetiségre tekintet nélkül tisztességes étkezést nyernek.

Kecskemét, September 16. 1872.

Dékány István,
jogakadémiai igazgató.

A helybeli állami alreáltanodának 3. osztályára a beiratások folyó évi szeptember hó 28-án veszik kezdetüket. A beiratások délelőtti 8 órától 11-ig történnek, az iskolai helyiségben (páva-utca, 120. szám Kis Pál-féle ház), délután-nonként az első osztályra jelentkezők fölvételi vizsgálatát tartatnak. Az első osztályba való felvételre igényt tarthatnak mindazon tíz évet belöltött növendékek, kik az elemi iskolák 4-ik osztályát jó sikerrel bevégezték és a fölvételi vizsgálat követeléseinek megfelelnek.

A fölvételre későn jelentkezők csak a nagy méltóságú közoktatási miniszterium engedélye folytán vétetnek fel.

Ezen intézet előkészítő növendékeit az életben előforduló mindenik pályára, kivéve az orvosi, ügyvédi és papi állásokat.

Az igazgatóság.

Helybeli újdonságok.

— **Hiteles kútforrásból** tudjuk, miszerint a helybeli Olvasókör és a hajdani Korona kávéház helyiségét f. évi október hó elsején Dékány Imre, a vásári-utcai söresarnok jelenlegi bérlője veszi át. Egyszermind megjegyzendőnek véljük, miszerint a külső vagyis a kávéházi helyiség tökéletesen pártszínezet nélküli vendéglő leendő, hol nem csak időnkénti frissítővel szolgáland a bérlő, hanem egész havi élelmezésre is ajánlkozik az előfizetni óhajtoknak október első napjától kezdve.

— **Egy jó családnál** cseregyermek kapható Oraviczán, szíveskedjenek azon t. cz. szülők, kik gyermekeiket a német nyelv megtanulása végett elküldeni hajlandók, ebbeli szándékukat tisztelő Kados János helybeli segéd-lelkész úrral közölni, kitől bővebb értesítést nyerhetnek.

— **A „Kecskeméti Lapok“** 35. számában felemlítettük Réh Adolf derek épüleifa-kereskedőnk raktára nem a Hankovszki-féle házban, mint ezt lapunk a téves magyarázat után közölte, hanem a Ludvig Mihály-féle házban, ajánljuk az érdekeltek becses figyelmébe.

Felelős szerkesztő: **Dr. Dékány Ráfael.**

H I R D E T É S E K.

Hirdetés.

A közkedvesség, melyben az általam rendezett, s különböző fajú 50 sorsjegyből összeállított társasjátékok részesülnek, és azon szerencsés esemény, hogy egy ilyen, általam rendezett társaságnak egyik Clary-féle sorsjegye 1872. évi július hó 30-dikán 12,600 forintos főnyereménynyel húzatott ki, méltán felbátorítanak engem, hogy a nagyérdemű közönség becses bizalmára és tömeges részvételére számítva, újból rendezek ilyenféle sorsjegytársulatot.

Egy sorsjegycsoport 50 darab különféle sorsjegyből áll, melyek között mindennemű belföldi sorsjegyek, u. m. az 1839-diki Rothschild-félék, melyeknek értéke jelenleg 875 frt.; az 1860-diki sorsjegyek, melyeknek értéke 525 frt. stb.; képviselve vannak.

Mindenik tagja a társaságnak azonnal játszik mind az 50 sorsjeggyel, a mint az első 9 forintos részletet befizette és a többi részletek pontos befizetése mellett minden évben 70 húzásnál vesz részt.

Mint különös kedvezmény adatik ezen 50 különböző sorsjegyhez, mely mind a társaság tulajdona marad, még egy olyan 1860-diki sorsjegynek $\frac{1}{5}$ -része, melynek sorszámára már augusztus hó 1-én kihúzatott, és melynek a november 1-én tartandó számhúzásnál bizonyosan kell nyernie.

Ezen biztos nyeremény, mely egész 60,000 forintra rúghat; már november elején fog szétosztani, egyenlő részletekben, a társaság tagjai között. — Ennélfogva nemcsak arra nyújtatik alkalom minden belépő tagnak, hogy a havonkénti 9 forintos, csekély részlet befizetése mellett, magának tekintélyes tőkét biztosíthat sorsjegyekben, vagy azoknak pénzértékében, hanem még azon lehetőség is biztos kilátásba van helyezve, hogy az 50 sorsjegynek különféleségénél fogva, a hónaponként bekövetkező számos húzásnál, kedvező szerencse mellett, 200,000—300,000 forintnyi nyereményben is részesülhet.

Engedje meg ennélfogva a nagyérdemű közönség, hogy miután a szerencse az általam rendezett sorsjegytársulatnak már 3 ízben kedvezett, és pedig mindannyiszor magasabb nyereménynyel, ez alkalommal is teljes bizalommal számíthatassak becses pártfogására és minél nagyobb számmal részvételére.

Gallia Fülöp.

H i r d e t m é n y.

A szabadkai, kecskeméti, szegedi, pécsi és zombori cs. k. katonai kórházakban a betegek és melléjük rendelt egyének élelmezése 1873-dik évi Januárius 1 től Deczember végeig terjedő idő tartamra, esetlegesen több évre is, írásbeli lepecsételt ajánlatokkal nyilvános pályázat útján minden szóbeli árverezés kizárásával akár a kórházi étkek készítésének bérbeadása által (kocsmailagi élelmezése a betegeknek és a melléjük rendelt legényeknek), akár pedig az élelmi szerek és italok szállítása által fog biztosítani.

Folyó évi Október hó 5 től kezdve a közelebbi szerződési föltételek az említett kórházaknál és a budai katonai felügyelőségénél (Militär Intendanz) megtekinthetők.

A bélyeggel, bántapénzzel és szilárdági bizonyítvánnyal ellátott bepecsételt ajánlati levelek legkésőbb 1872-ik évi Október 18-án déli 12 óráig közvetlen a budai katonai felügyelőségénél (várban, színház-útcza, 208. sz. a.) átadandók, vagy pedig az említett időpontig postán oda átküldendők.

Budán, 1872. September 18-án.

A cs. k. felügyelőségtől.

Nyomatott Kecskeméten, Tóth Lászlónál. 1872.